

Marius Lukoševičius: „Visuomet didžiavausi savo kilme“

Daiva TAMOŠAITYTĖ

Pokalbis su „Lietučio“ šokių grupės direktoriumi, gamybos inžinieriumi laivų elektronikos kompanijoje.

Mariau, kiek jums buvo metų, kada atsidūrėt JAV? Kaip save nuo mažens identifikuojat svečioje šalyje, kas tam turėjo įtakos?

Pačią pradžią tikrai tik fragmentais atsimenu. Taigi buvau jaunas dar, tik ketverių metų. Kažkaip neatsimenu jokio išsiruošimo išvykti, bet labai gerai atsimenu atsidūrimą kitokiame pasaulyje. Staiga žmonių kalbos nesupratau. Staiga žmonių ir vaikų įvairybę pastebėjau. Kokie pastatai, tiltai, požeminiai traukiniai! Mano amerikietiškas gyvenimas prasidėjo Niujorke.

Kitą akimirką (bent man taip atrodo), jau buvau prisitaikęs. Jautėsi, kad nesu vietinis, bet tikrai neatsimenu, kad vaikystėje mane tai žlugdytų. Kaip tik atvirkščiai, aš visuomet didžiavausi savo kilme. Supratau labai greitai, kad nėra čia daug tų lietuvių, mokykloj – aš vienintelis! Man atrodo, kad nuo to viskas ir prasideda. Arba tu jaudiniesi, kad esi kitoks, arba džiaugiesi! Dėl šio požiūrio dėkoju savo pusseserei, tėveliams, tetoms ir seneliams. Visi pamainom per vaikystę įtikino mane, kad svarbiau charakteris ir tai, kaip gyveni, o ne kur.

Kalba, mūsų tautos istorija turbūt taip pat tapo svarbiu charakterio ugdymo įrankiu? Kuo domėjotės, ką studijavote?

Tėvynės istorija, kultūra ir kalba išlaikė mano lietuviybę. Man augant ir tėvai, ir vietinė bendruomenė neleido šių dalykų užmiršti. Kas keletą metų buvo proga sugrįžti į Lietuvą porai savaičių, taigi man visuomet buvo ypač svarbu įrodyti, kad

tebesu lietuvis. Ir už visa tai esu be galo dėkingas! Sunku net įsivaizduoti, koks žmogus būčiau, jeigu šeimos šaknys nebūtų į mano gyvenimą įsiraizgę. Iš mokslų visuomet domėjausi fizika, matematika, elektronika, statyba ir panašiai. Universitete gavau gamybos inžinerijos bakalauro laipsnį ir iki šiol dirbu kompanijoje, kuri gamina elektroniką ir navigacines programas laivams ir jachtoms.

Kaip toliau rutuliojosi jūsų suvokimas, jog esate ne tik asmenybė, bet ir lietuvių bendruomenės Amerikoje dalis? Kaip pradėjote dalyvauti jos veikloje?

Kaip užsieniečiui iš pradžių buvo truputį sunkiau su vietiniais rasti bendrą kalbą. Nuo pat jaunystės tėvai mane įrašė į vaikų folklorinių šokių grupę, lietuvių vasaros stovyklą ir šiaip į visokiąsias bendruomenės veiklas. Šioje veikloje radau draugų ir tikrai išmokau pasitikėti savimi. Tai buvo puiki aplinka išmokti bendrauti, padėti, planuoti ir t. t. „Lanko“ stovykloje man taip patiko, kad kai jau buvau per senas stovyklauti (17-os metų), pradėjau ten savanoriauti: dirbau baseino gelbėtoju ir vaikų vadovu. Po kelerių metų stovykloje pradėjau mokyti vaikus tautinių šokių, paskui tapau stovyklos direktoriumi. Tai buvo tiesiog nuostabūs ir gaivinantys metai. Šiais metais – jau nebe direktorius, bet pasisiūliau savanoriškai pabūti vaikų vadovu arba šokių instruktoriumi.

„Lanko“ stovykloje žaidžiame susipažinimo žaidimus su vaikais. Asmeninio archyvo nuotr.

Bet grįžkime atgal į praeitį. Iš vaikų šokių grupės perėjau į paauglių, vėliau – į suaugusiųjų. Šokau „Lietučio“ suaugusiųjų grupėje dešimt metų, tada perėmiau šokių vadovo pareigas. Iki šiol tebevadovauju grupei, bet šiais metais nelabai ką nuveikėm per pasaulinę koronaviruso krizę. Nors turėčiau vadovauti, labai mėgstu prisijungti prie šokių grupės, kai pasitaiko proga arba trūksta kokio šokėjo. Šokti man yra grynus malonumas!

Kelerius metus ir Sietlo choro grupėje „Vakarai“ dainavau. Turėjome garbę atstovauti Sietlui Lietuvos dainų šventėje 2018 metais. Man ši kelionė buvo nepakartojama ir svarbi, nes mano žmona Jenna skrido kartu ir gavau progą supažindinti ją su savo tėvyne, šeima ir pačia tikriausia lietuviška dainų švente. Per šią veiklą mane įtraukė ir į bendruomenės valdybą. Porai metų tapau Sietlo lietuvių bendruomenės vicepirmininku. Buvo labai įdomu organizuoti renginius, pasirodymus, lėšų rinkliavas ir bendrauti su JAV lietuvių bendruomene. Visa tai vyko tais pačiais metais, kai vadovavau stovyklai ir šokių grupei, ir, tiesą pasakius, to buvo man tiesiog per daug... Esu labai patenkintas tebebūdamas šokių grupės vadovu ir padėdamas „Lanko“ stovyklai.

Marius Lukoševičius su žmona Jenna. Asmeninio archyvo nuotr.

Koki repertuarą atlieka jūsų vadovaujama grupė, iš ko semiatės įkvėpimo?

Mūsų šokių grupė repetuoja kiekvieną pirmadienį. Suvažiuoja 20-40 šokėjų (priklauso nuo metų) ir dvi valandas mokosi lietuviškų šokių. Iš pradžių būna paprastas apšilimas, tada – proga grupės nariams pristatyti įvairius pranešimus arba naujienas, o tada puolame šokti. Šokių grupei vadovauju kartu su Beatriče Želvyte, kuri nuo mažens šoko lietuvių tautinių šokių grupėje Čikagoje. Mes „Lietučio“ vadybą perėmėme iš Zitos Petkus prieš kelerius metus. Zita sukūrė šią šokių grupę ir jai vadovavo nuo 1981-ųjų metų. Esu be galo dėkingas Zitai, kad išmokė mane ne tik šokti, bet ir vadovauti.

Kiekvienais metais ieškome naujo repertuaro internete ir praeitų pasirodymų įrašuose. Man tai viena iš sunkiausių pareigų, nes yra toks didelis pasirinkimas! Šiais metais per koronaviruso krizę negalime repetuoti, taigi su Beatriče turime daugiau laiko susirasti įkvėpimo ir visokiausių naujų šokių. Kiekvieną pirmadienį abudu susėdame prie savo kompiuterių ir virtualiai aptarinėjame galimybes. Bandome kas mėnesį pravesti virtualų susirinkimą visiems šokėjams, kad nors kiek palaikytume ryšį ir neprarastume grupės įdirbio. Labai nekantriai laukiame, kol galėsime vėl visi kartu pašokti!

Kokie išpūdžiai iš Dainų šventės Lietuvoje? Kaip Dainų šventės idėja palaiko lietuvių užsienyje? Ar galima laikyti pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventes laikyti vientisu kultūros reiškiniu?

Dainų ir šokių šventės – tai nuostabūs renginiai. Kažkodėl net neišsina sakyti, jog tai tiesiog „renginiai“, nes, mūsų požiūriu, tai yra šventės „metai“. Dainų ir šokių šventėms ruošiamės visus metus! Pradedant nuo vadovų šokių kursų, kada visi vadovai skrenda į „Dainavos“ stovyklą Mičigane, kad galėtų išmokti šventės repertuarą. Per metus reikia suorganizuoti visokias lėšų rinkliavas, kad galėtume grupei nupirkti „komandos“ marškinėlius, padėti visiems užmokėti registracijos įmoką ir kartais iš dalies padengti kelionės į pačią šventę išlaidas. Ir žinoma, reikia repetuoti!

„Lietučio“ grupė šoka 2019 metų „Folklife“ šventėje. Asmeninio archyvo nuotr.

Tokiais metais šokių grupė stipriai padidėja. Ta proga tėvai įkalbina vaikus prisijungti prie grupės, o kai kurie vaikai – tėvus. Bendruomenėj yra šokėjų, kurie tiesiog neturi laiko ir negali kiekvienais metais paaukoti vakarų repeticijoms, bet

šventės proga nusprendžia prisijungti tiems metams. Man labiausiai patinka, kai vyras arba žmona įkalbina tais metais savo nelietuvių kilmės antrą pusę prisijungti prie grupės. Labai smagu jiems parodyti, kokie tie lietuviai šaunūs! Kad ir daug daugiau darbo reikia įdėti ruošiantis, man tai tikrai patys mėgstamiausi metai. Grupė jaučiasi dar gyvesnė ir linksmesnė. Grupės nariai, kad ir suprakaitavę ir pavargę, būna akivaizdžiai patenkinti, linksmi ir visi siekiame to pačio tikslo.

O dabar pakalbame apie pačią šventę! Na ir susibūrimas lietuvių... Kai šventė vyksta Amerikoje, visos šokių grupės iš visokiausių valstijų ir valstybių susiburia viename mieste. Gyvendamas Amerikoje pripranti, kad lietuvių nedaug, ir nesitiki dažnai savos kalbos girdėti. Bet kai atsiduri šventės mieste, tai čia, tai ten – visur žmonės lietuviškai kalba! Būnu kaip užburtas, iš karto pagerėja nuotaika ir pradėdu šypsotis. Visos grupės ten praleidžia daugiau nei pusę savaitės, yra gausybė renginių (mugių, šokių ir t. t.), galimybė susipažinti su lietuviais iš kitų kraštų. Visuomet yra keletas dienų generalinėms repeticijoms ir dažnai reikia šokti kartu arba lygiagrečiai su kitomis grupėmis. Pradedi suprasti, kad mus visus čia sušaukė meilė Lietuvai. Visi veidai tiesiog spindi pasididžiavimu savo kilme ir kultūra.

Kai šventė vyksta Lietuvoje, tai dar ypatingiau. Mugių daug didesnės, daug turistų, pasirodymai vyksta ne vieną vakarą, o keletą dienų iš eilės! Kai kurie grupės nariai Lietuvoje nėra buvę, tad tai puiki proga kitiems nariams pasididžiuoti savo tėvyne. Nemažai šokėjų ir dainininkų turi šeimos narių, kurie gyvena Lietuvoje ir negali nukeliauti į šventes, kai šios vyksta užsieny. Vienu žodžiu, man tai pats smagiausias, nuoširdžiausias, ir linksmiausias savos kultūros renginys.

Papasakokite plačiau apie savo bendruomenės vicepirmininko darbą.

Kai buvau bendruomenės vicepirmininku, pagrindinės pareigos buvo padėti vesti tarybos susirinkimus ir svarstyti sprendimus. Tuo metu pirmininku buvo Ažuolas Dunaravichas. Kartu su tarybos nariais balsuodavome, kaip tvarkyti biudžetą, kam svarbiausia naudoti bendruomenės lėšas, kokią bendruomenės veiklą remti, kaip suorganizuoti Vasario nepriklausomybės minėjimą ir kaip bendruomenės veiklą plėsti.

Atstovauju „Lanko“ stovyklai ir Sietlo lietuvių bendruomenei Portlando lietuvių Nepriklausomybės susirinkime. Asmeninio archyvo nuotr.

Buvo pora progų pasikviesti menininkus ir suorganizuoti bendruomenei jų pasirodymus (tarp jų Mariaus Jampolskio ir Irūnos Puzaraitės, Augustino Rakausko), kviesti ambasadorius, kad bendruomenės nariai galėtų pasiteirauti pilietybės klausimais, ir net televizijos laidų vedėją Zitą Kelmickaite, kad galėtų pasauliui papasakoti apie mūsų mažą lietuvių grupę Vašingtono valstijoje.

Mūsų pareigos buvo ne tik su lietuviais susiję, stengėmės remti ir koordinuoti renginius su vietinėmis latvių ir estų bendruomenėmis. Stengėmės platinti informaciją apie jų suorganizuotas šventes. Pavyzdžiui, kiekvienais metais latviai rengia didelę Joninių šventę ir mūsų pareiga būdavo pranešti savo bendruomenei

apie tokius renginius, kad ir mūsiškiai galėtų prisijungti. Lietuvišką kultūrą ir bendruomenės veiklą išlaikyti – tai svarbus, bet nesibaigiantis darbas. Po poros metų supratau, kad man svarbiau būti šokių grupės direktoriumi ir vaikų stovyklos vadovu nei bendruomenės tarybos nariu.

Ar lietuvių jaunimas JAV noriai mokosi lietuvių kultūros, istorijos? Kokią ateitį šiuo požiūriu prognozuojate?

Mūsų valstijos jaunimas labai įvairus. Yra vaikų ir paauglių, kurie mielai lanko lietuvių šeštadieninę mokyklėlę, bet, tiesą pasakius, dauguma tam neranda laiko arba tiesiog tokia programa jų nedomina. Viskas labai priklauso nuo tėvų. Į vaikų stovyklą suvažiuoja labai daug vaikų, bet tai tik vienos savaitės renginys ir sunku spėti jaunimą pamokyti Lietuvos istorijos, kultūros ir kalbos. Žinoma, esame patenkinti, kad turime galimybę bent kiek skleisti lietuvių kultūrą, bet visgi norisi daugiau spėti ir sugebėti. Vienu žodžiu, žengiame į priekį optimistiškai!

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

www.pasauliolietuvis.lt

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.